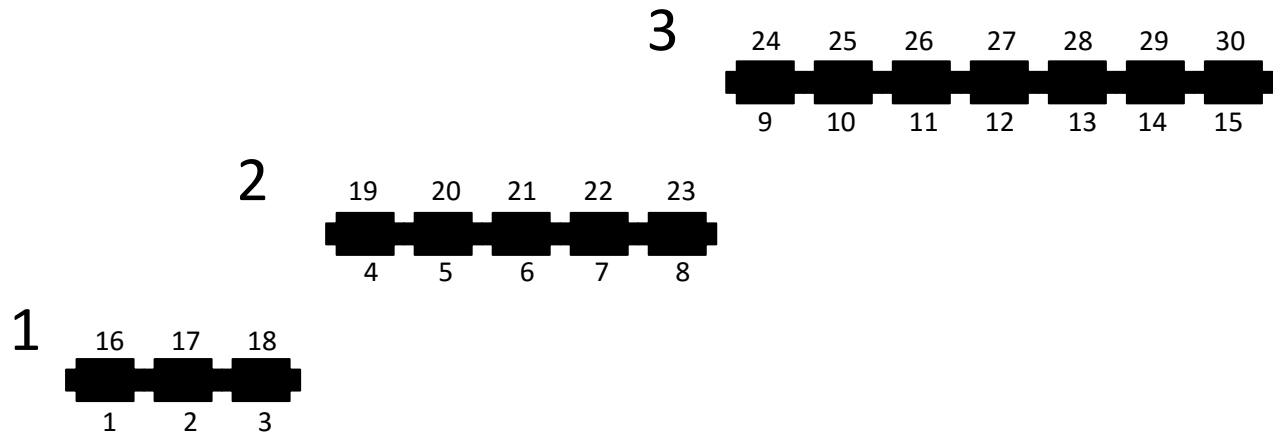

Vaasan Perinnemuuri – Traditionmuren i Vasa

Ilkka Virtanen

Kaaviokuva Perinnemuurista

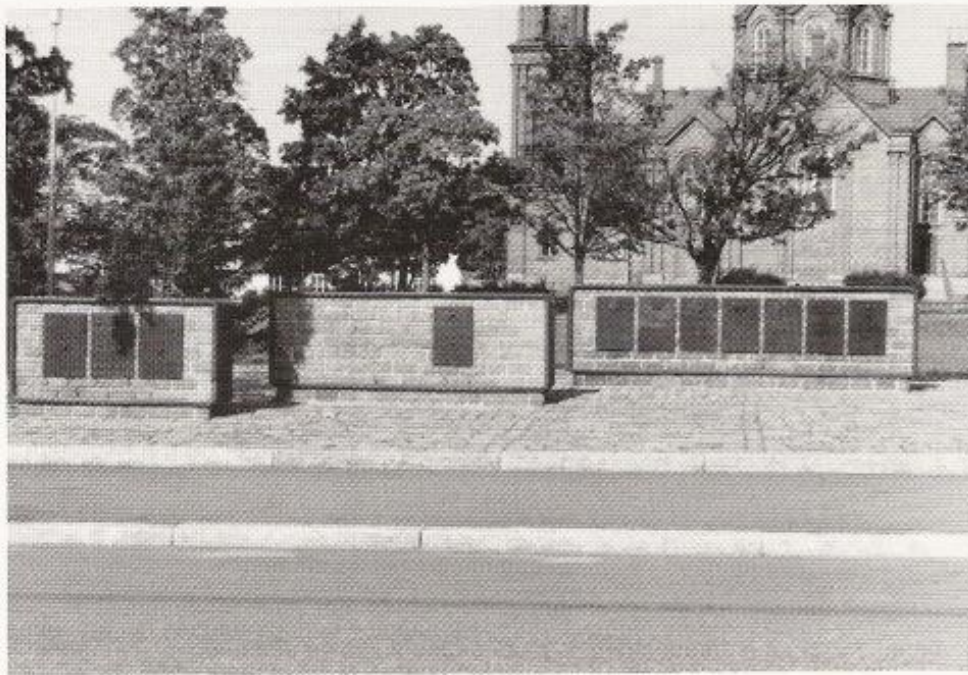
Korsholmanpuistikko

Laatta	Muuri (E/T)	Paljastettu	Joukko-osasto(t)
1	1 E	4.6.1982	Infanteriregemente 9, 1939–40; Infanteriregemente 61, 1941–44
2	1 E	4.6.1982	III/KTR 8, 1939–40; Kev. Psto 13, Simolan Patteristo 1941–44; II/KTR 10, Rask. Psto 20, Vuoriston Patteristo, 1941–44
3	1 E	4.6.1982	Avdelta Bataljonen 20 / Erillinen Pataljoona 20, 1939–40; Avdelta Bataljonen 1 / Erillinen Pataljoona 1, 1941–44
4	2 E	25.11.2001	53. Raskas It. Patteri, 1941–44
5	2 E	4.6.1999	Vaasan Rannikkopatteristo, 1964–1998
6	2 E	7.11.1992	Pohjanlahden Meripuolustus Vaasan ja Oulun lohkot, 1939–40; 6. Rannikkoprikaati Siippy – Tornio, 1941; Pohjanlahden Rannikkopataljoona / Pohjanlahden Rannikkovartiosto, 1942–44
7	2 E	4.6.1982	Tykistön Aliupseerikoulu, 1942–44; Täydennysmittauspatteristo 1943–44
8	2 E	7.11.1992	Keisarillinen 2. Vaasan Suomalainen Tarkk'ampujapataljoona, 1817–1830; Keisarillinen 2. Vaasan Ruotupohjainen Tarkk'ampujapataljoona, 1814–68
9	3 E	23.10.1976	Ostrobotns Fänikor / Pohjanmaan Lippukunnat, 1555–1618; Österbottens Regemente / Pohjanmaan Rykmentti, 1626–1809; Wasa Artilleri / Vaasan Tykistö, 1710–14; Wasa Regemente / Vaasan Rykmentti, 1808–1809
10	3 E	6.12.1981	Jääkäripataljoona 27, 25.2.1918
11	3 E	23.10.1976	Suomen 3:s Vaasan Tarkk'ampujapataljoona, 1981–1902
12	3 E	23.10.1976	Kaartin Jääkäripataljoona / Gardesjägarbataljonen KJP, 1918–34

Laatta	Muuri (E/T)	Paljastettu	Joukko-osasto(t)
13	3 E	23.10.1976	Kenttätykistörykmentti 4 / Fältartilleriregemente 4 KTR 4, 1934–39
14	3 E	6.12.1981	Jääkärirykmentin Esikunta / Staben för Jägarbrigaden, 1918–34; 7. Er. Konekiväärirykmentti / 7. Avd. Maskingevärskompaniet, 1920–29; Kaasusuojeluvarikko / Gasskyddsdepån, 1939–45
15	3 E	4.6.1984	Päämaja / Högkvarteret, 1918
16	1 T	17.11.1985	Tunga Sektionen 17 / Raskas Patteristo 17, 1941–44; Artilleriskolningscentralen 2 / Tykistön Koulutuskeskus 2, 1939–40; III/Fältartilleriregementet 2 / III/Kenttätykistörykmentti 2, 1944–45
17	1 T	17.11.1985	Tunga Sektionen 3 / Raskas Patteristo 3, 1941–44; Tunga Sektionen 4 / Raskas Patteristo 4, 1941–44
18	1 T	17.11.1985	Grova Sektionen 4 / Järeä Patteristo 4, 1941–44; 10. Avd. Grova Batteriet / 10. Er. Järeä Patteri, 1941–44
19	2 T	17.11.1985	Tunga Sektionen 6 / Raskas Patteristo 6, 1939–40; Tunga Sektionen 7 / Raskas Patteristo 7, 1939–40
20	2 T	17.11.1985	3. Avd. Tunga Batteriet / 3. Er. Raskas Patteri, 1939–40; Tunga Sektionen 5 / Raskas Patteristo 5, 1939–40
21	2 T	17.11.1985	Tunga Sektionen 3 / Raskas Patteristo 3, 1939–40; Tunga Sektionen 4 / Raskas Patteristo 4, 1939–40
22	2 T	17.11.1985	Tunga Sektionen 1 / Raskas Patteristo 1, 1939–40; Tunga Sektionen 2 / Raskas Patteristo 2, 1939–40
23	2 T		Vapaa
24	3 T		Vapaa
25	3 T	4.6.2013	Pohjanmaan Sotilassoittokunta – Österbottens Militärmusikkår 1953–2013
26	3 T	4.6.2010	Pohjanmaan-Vaasan Sotilaslänin Esikunta – Staben för Österbottens – Vasa Militärlän, 1934-2009
27	3 T	6.12.1995	Suojeluskunnan / Skyddskårerna, Lotta Svärd, 1917–44
28	3 T	4.6.1999	Staben för Vasa Militärdistrikt / Vaasan Sotilaspiirin Esikunta, 1917–92
29	3 T		Vapaa
30	3 T		Vapaa

Taulukon tiedot perustuvat Stig Roudasmaan teokseen ”Vaasan varuskunnan historia – Vasa Garnisonens historia”, Vaasa Oy, Vaasa 1991. Tietoja on täydennetty Holger Strandbergin ja kirjoittajan arkistosta.

Seuraavassa kopiot Roudasmaan teoksesta (s.556–558).

Sotilaselämä antaa paikkakunnalle erityisen leiman. Sotilaat näkyvät katukuvassa, kasarmialue muodostaa rakennustyyllisesti ympäristöstään poikkeavan kokonaisuuden, ja sotilashenkilöiden vaihtuvuus tuo uutta verta paikkakunnalle.

Vaasan alueella on 620 vuotta vanhat sotilasperinteet. Pohjanmaan asutuksen kehittyminen, Ruotsin nousu suurvallaksi ja aseman romahtaminen, autonmian aika Venäjän vallan alla ja itsenäinen Suomi ovat muuttaneet Vaasan alueen sotilaallista merkitystä.

Etelä-Pohjanmaan asuttaminen johti Korsholman linnan perustamiseen vuonna 1368 asujaimiston ja muodoutuvan maakunnan suojaksi.

Ruotsin valtakunnan laajeneminen vei sotilaalliset toiminnat Baltiaan ja Saksaan. Korsholmasta ja sittemmin Vaasasta tuli hallintokeskus, jonka sotilaallisena tehtävänä parin vuosisadan aikana oli hankkia väkeä jatkuvasti käytäviin sotiin.

Ruotsin valtakunnan supistuminen merkitsi Suomen joutumista 1700-luvulla sodan jalkoihin. Vaasa oli venäläisten miehittämä kahdesti, isonvihan aikana 7 vuotta ja pikkuvihan aikana vuoden.

Suomen joutuessa Venäjän vallan alaiseksi Vaasasta tuli pysyvä varuskunta. 110 vuoden aikana kaupungissa oli venäläisiä joukkoja muutamaa lyhyttä kautta lukuunottamatta. Kolmasti, yhteensä 58 vuoden aikana Vaasassa oli suomalainen pataljoona: värvätty, ruotujakoinen ja asevelvollinen.

Suomen itsenäisyys alkoi Vaasassa. Täällä riisuttiin aseista ensimmäiset venäläiset joukot.

Itsenäisyyden aikana Vaasa on ollut kolmitasoinen varuskunta, jossa on ollut maakunnallinen esikunta, alueellinen esikunta sekä yksi joukko-osasto: Kaartin Jääkäripataljoona, Kenttätykistörykmentti 4, Jääkäripataljoona 1 — Pohjanmaan Jääkäripataljoona — sekä Vaasan Rannikkopatteristo.

21. PERINNEMUURI

Menneiden sotilaspolvien työn ja taistelujen kunnioittamiseksi on Kasarmin-
torille, vastapäätä vanhoja tarkka-ampujakasarmeja, pystytetty muistomerk-
ki — PERINNEMUURI.

Ajatuksen perinnemuurista herätti pian sotien jälkeen sotahistorioitsijana
ja erityisesti Pohjanmaan sotilasperinteiden tallentajana tunnettu everstiluut-
nantti Carl-Birger *Petander*. Hän laati myös ensimmäiset luonnokset, joiden
mukaan perinnemuuri olisi muodostanut avoneliön. Tämä muoto olisi sym-
boloinut sekä sotaväen ryhmitystä katselmukseen että myös pohjalaista ra-
kennusperinnettä.

Pohjanmaan sotilasläänin komentaja kenraalimajuri Holger *Krogerus* aset-
ti vuoden 1975 alussa muistomerkkitoimikunnan, johon kuuluivat Vaasan va-
ruskunnan päällikkö everstiluutnantti Mauno *Rautonen*, everstiluutnantti
Ralf-Erik *Klockars* sekä insinöörieverstiluutnantti Georg-Erik *Nordman*.

Toimikunnalle annettiin tehtäväksi aikaansaada muistomerkki *niille jouk-
ko-osastoille, jotka ovat olleet Vaasassa vakinaisina varuskuntajoukkoina*.
Historiallisista syistä hyväksyttiin merkittäväksi muuriin myös *Ruotsin vallan
aikaiset pohjalaiset maakunnalliset joukot*. Sotatieteen laitoksen annettua
lausuntonsa toimikunnan esittämistä joukko-osastoista ja niiden ryhmittämi-
sistä tauluihin toimikunta päätyi, jatkosuunnittelun pohjaksi, seitsemään
tauluun.

Muistomerkkiajatuksen saatua kaupungin hyväksymisen ryhdyttiin han-
ketta toteuttamaan. Vaasalainen arkkitehtitoimisto Annikki Nurminen laati
piirustukset *"Perinnemuurille"*, vaikuttavalle, mutta alkuperäistä ajatusta
huomattavasti pelkistetyimmälle. Kaupungin luovuttamista katukivistä muu-
rattuun koruttomaan muuriin on kiinnitetty patinoidut pronssilaatat, joiden
koko on 450×650×8 mm ja paino n. 21 kg. Perinnemuuri vihittiin 23.10.1976.
Neljään ensimmäiseen laattaan on merkitty Ruotsin vallan aikaiset pohjalai-
set jalkaväkirykmentit ja tykistörykmentti, Venäjän vallan aikainen asevelvol-
linen tarkka-ampujapataljoona sekä itsenäisyyden kahden ensimmäisen vuo-
sikymmenen joukko-osastot, KJP ja KTR 4.

Itsenäisyyspäivänä 1981 paljastustilaisuudessa täydennettiin itsenäisyyden
alkuajan joukko-osastoluetteloa JP 27:llä, JPrE:lla ja 7.Er.KKK:lla. Jostakin
syystä liitettiin tähän ryhmään toisen maailmansodan aikainen Kaasusuojelu-
varikko.

Varuskunnan uusi päällikkö everstiluutnantti Veijo *Rutanen* kutsui 26.3.1981
toimikunnan suunnittelemaan jatkotoimia. Uudeksi jäseneksi valittiin sosio-
nomi Ole *Fagernäs*. Toimikunta päätti hankkia muistolaatat *Kaikille Vaasan
suojeluskuntapiirissä talvi- ja jatkosodan aikana perustetuille joukoille*. Nii-
den määrä oli niin suuri, että muurin taulutila ei tulisi riittämään. Keväällä
1982 rakennettiin kaksi uutta muuria, toinen viidelle ja toinen kolmelle laatal-
le. Kun tauluja sijoitetaan muurin kummallekin puolelle, kokonaismäärä tu-
lee olemaan kolmekymmentä.

Uusien muurien valmistuttua paljastettiin 4.6.1982 neljä laattaa, joissa oli talvi- ja jatkosodan aikaisten kahden jalkaväkirykmentin (JR 9 ja JR 61), kolmen patteriston (III/KTR 10:n, Simolan ja Vuoriston Patteriston), kahden erillispataljoonan sekä kasarmialueella toimineiden tykistön aliupseerikoulun ja täydennysmittauspatterin nimet.

Puolustusvoimien lippupäivänä 1984 paljastettiin päämuurissa vapaussodan Päämajan laatta.

Perinnemuurilla pidettiin 17.10.1985 tähänastisista suurin juhlatilaisuus. Silloin paljastettiin Vaasan suojeluskuntapiirin perustaman kolmentoista ruotsinkielisen raskaan ja järeän tykistöjoukko-osaston laatat: talvisodassa Rask.Psto 1—7:n ja 3.Er.Rask.Ptrin sekä jatkosodassa Rask.Psto 3—4:n, Jär.Psto 4:n, 10.Er.Jär.Ptrin ja III/KTR 2:n. Lisäksi paljastettiin kahden Vaasalaisen tykistökoulutuskeskuksen laatta.

Paljastustilaisuuteen osallistui yli 700 sotaveteraania, joukossa seitsemän entistä komentajaa ja lukuisasti joukko-osastoissa palvelleita upseereita. Puolustusvoimien silloinen tykistön tarkastaja eversti Pertti Jaakkola kunioitti tilaisuutta läsnäolollaan.

Perinnemuuritoimikunta jatkaa edelleen työtään. Tätä kirjoitettaessa ovat vielä ilman muistolaattaa kaksi 1800-luvun ”unohdettua pataljoonaa”, samoin rauhan- ja sodanaikaiset meri- ja ilmavoimien yksiköt sekä merivartiostot.

Perinnemuurin pystyttämiseen ja pronssitaulujen valmistamiseen ovat osallistuneet rakennusliike A. Hakoranta, Ky. Häggkvist, Oy Kehävalu sekä Oy Strömberg Ab. Muurin pystytti Vaasan Kasarminhoitopiiri rakennusmestari Elis Brännforsin johdolla.

Muistolaattojen kustannukset on kerätty joukko-osastojen omilta sotaveteraaneilta, ja ”Perinnemuuri” hakee vertaistiaan maassamme veteraanien oma-toimisuuden ilmentymänä.

Perinnemuurin kummallakin siivellä on kenttätykkipari. Ne symboloivat tykkejä, jotka tammikuun 28. päivänä 1918 aamuvarhain vallattiin venäläisiltä Vaskiluodossa. Tykeillä uhkaaminen edesauttoi tilanteen nopeata laukaisemista keskikaupungilla.